

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü

9 MİLLETLERARASI
TÜRK HALK
KÜLTÜRÜ KONGRESİ

MÜZİK OYUN VE EĞLENCE

SOMUT OLMAYAN
KÜLTÜREL MİRASIN
KORUNMASI ÇALIŞMALARI

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN KORUMA YAKLAŞIMLARI BAĞLAMINDA GELENEKSEL EL SANATLARI:

Kültür ve Turizm Bakanlığı (Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı) Çalışmaları

Abdullah CANSIZ¹

Geleneksel El Sanatları ve Somut Olmayan Kültürel Miras

Kültür, insan hayatını çevreleyen maddi ve manevi değerlerden oluşur. Toplum tarafından geçmişten gelip geleceğe aktarılan öğretilerdir ki bu öğretiler insanların hayatını kolaylaştıracağı gibi kendilerini güvende hissetmelerini de sağlar. Bu bağlamda Tylor kültürü şöyle tanımlar: “Kültür (ya da uygarlık) toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun kazandığı bilgi, sanat, ahlak, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür (Güvenç, 1996: 101). Bu bütünün bir parçasını da geleneksel el sanatları oluşturmaktadır.

İnsanoğlunun varoluşundan itibaren günümüze kadar medeniyet el sanatlarıyla iç içe yaşamaktadır. El sanatları genel olarak insanoğlunun beslenme, barınma, süslenme gibi ihtiyaçlarını karşılarken zamanla toplumun duygularını, sanatsal beğenilerini ve kültürel özelliklerini yansıtır duruma gelmiştir. Bu bağlamda maddi kültür ürünü olan geleneksel el sanatları, geçmişten günümüze kültür aktarımı işlevini de yerine getirmektedir.

1 Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Folklor Araştırmacısı

Geleneksel el sanatları için, farklı zamanlarda, birbirinden farklı tanımlar yapılmıştır.

Barişta'nın geleneksel el sanatları tanımı şöyledir: “Göz duyumu ile algılanan mekânda yer kaplayan bir kitlesi, hacmi olan, güzel sanatlar dışında kalan, halk plastik sanatları ya bir ya da birden fazla kişinin hem yararlı hem güzel biçimler oluşturmak için teknik bilgi, el becerisiyle çeşitli araç, gereç kullanarak uyguladığı sanatlardır” (Barişta, 2005: 14).

Öter ise el sanatlarını şöyle tanımlar: “El sanatları salt ekonomik bir üretim faaliyeti değil; ulusal hafızayı, kültür mirasını, kimliği etkileyen yönleri ile sosyolojik, antropolojik ve folklorik boyutları olan bir kavramdır”(Öter, 2010: 174).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı kayıtlarına göre el sanatı tanımı ise şöyledir;

“Bir veya birden fazla sanatkârın bilgi ve becerisine dayanan, çevre şartlarına göre değişim gösteren, güzelin yanı sıra yararlı sunan, insan yaşamını kolaylaştıran, ihtiyaçlarını karşılayan, evde veya atölyede, ya bütün gün ya boş zamanlarda ya da belli dönemlerde üretilen geleneksel, bölgesel, fonksiyonel, estetik, artistik, sanatsal, dekoratif, dini ve sosyal açıdan sembolik karakter taşıyan, el, el aleti veya mekanik araçların yardımıyla yapılan ürünlerdir.”

Geleneksel El Sanatları Anadolu'nun binlerce yıllık tarihinden gelen çeşitli uygarlıkların kültür mirasıyla, kendi öz değerlerini birleştirerek zengin bir mozaik oluşturmuştur. Günümüzde el sanatları geleneksel amaçlar dışında toplumun her kesiminde hızlı bir değişim sürecine girmiş ve ekonomik kazanç getiren ürünler olarak değerlendirilmektedir.

El sanatları ürünlerinin zengin ve çeşitli olması, ülkemizde bu ürünlerin bir bölümünün geleneksel amaçları dışında kullanılması, günümüzde ekonomik nedenlerle yeni boyutlar kazanmasına sebep olmuştur. Bu süreci ise kültürel küreselleşme, kültür ekonomisi gibi etkenler hızlandırmıştır.

Bununla birlikte ürünün ve üretim sürecinin gelenekselliği, özgünlüğü, sürdürülebilirliği, kullanılan malzemenin, araç gereçlerin niteliği gibi sorunlar ve sorgulamalar da beraberinde gelmiştir.

Küreselleşme karşısında geleneksel kültürlerin korunmasının ve tanıtılmasının gerekliliği fark edilmiştir. Çünkü birçok alanda kendini hissettiren küreselleşme olgusu sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal, kültürel ve politik yönleri de olan bir süreçtir.

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ve bununla beraber kitle iletişim araçlarının çoğalması ve çeşitlenmesi ile birlikte dünya küçülmüş, iletişim sınırsız hale gelmiş, kültürler arası etkileşim hız kazanmış ve kültürün yayılma alanı genişlemiştir.

Teknolojik, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel boyutlu bu değişim; kültürler arası farklılıkları göz ardı ederek yerel, ulusal, bölgesel kültürü yok oluş tehlikesiyle de karşı karşıya bırakmıştır.

Bu süreçler ile birlikte UNESCO'nun çalışmalarına kısaca bakacak olursak;1946 yılında kurulan ve kısa adı UNESCO olan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı, kültürel çeşitliliğin korunması ve desteklenmesini temel ilke olarak benimsemiştir.

Konu ile ilgili olarak önce 1972 yılında ülkemizin de içinde yer aldığı 20 ülke ile birlikte "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi" imzalanmış ardından ülkemiz 17 Ekim 2003 tarihinde Paris'te düzenlenen UNESCO 32. Genel Konferansı'nda "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"ni kabul etmiştir.

Sözleşmenin 19 Ocak 2006 tarihinde TBMM tarafından da kabul edilmesinin ardından Türkiye, Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesine, 27 Mart 2006 tarihinde resmen taraf olmuştur (Oğuz, vd. 2012: 51-52).

Somut Olmayan Kültürel Miras: "*Toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar*" (SOKÜM Sözleşmesi, 2005: 164) olarak tanımlanmaktadır.

Somut olmayan kültürel miras, özellikle "somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler; doğa ve evren ile ilgili bilgi ve uygulamalar; el sanatları geleneği" alanlarında belirlemektedir.

Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi ve bu sözleşme kapsamında yürütülen faaliyetler, dünyada ve eşzamanlı olarak Türkiye'de özellikle önem kazanmıştır. Somut Olmayan Kültürel Miras ile ilgili iş ve işlemlerin ülkemizdeki icracı birimi Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğüdür. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sözleşme ile ilgili iş ve işlemleri, yükümlülükleri sözleşmeye dayalı olarak Bakanlığın başta taşra teşkilatı olan İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile UNESCO Milli Komisyonu, Milli Eğitim Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları gibi kurumlarla işbirliği içerisinde yürütmektedir.

Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi Bağlamında Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı ve Geleneksel El Sanatları

Kültür ve Turizm Bakanlığı Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin koruma yaklaşımları bağlamında kendisine ait iş ve işlemleri 4848 sayılı kanuna dayalı olarak yürütmektedir. Bu kanuna dayalı olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığınca Somut olmayan kültürel mirasın korunması bağlamında Geleneksel El Sanatlarına ilişkin çalışmalar ağırlıklı olarak "**Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcılarının Tespit ve Kayıt İşlemlerine İlişkin Yönerge**", "**Türk Süsleme Sanatları ve Geleneksel El Sanatları Kursları Yönetmeliği**" gereği gerçekleştirilmektedir.

"Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" nin önemli amaçlarından biri, bu mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı ve farkındalığı artırmaktır.

Sözleşmenin özellikle 14. maddesi “Eğitim, Duyarlılığın ve Kapasitenin Güçlendirilmesi” başlığı altında sunulan alt başlıklarla sözleşmeye taraf devletlerin uygun önlemlerle gerçekleştirmeye çalışacakları hususlara işaret etmektedir. 14. Maddesinin (a) bendi somut olmayan kültürel mirasın tanınmasını buna saygı duyulmasını ve geliştirilmesini çeşitli önlemlerle sağlamanın gerekli olduğuna dikkat çekerken aynı maddede belirtilen koruma önlemlerinden birinin “**bilginin kuşaktan kuşağa geçişini okul dışı olanaklarla sağlamak**” olduğu belirtilmektedir.

Yine aynı maddenin (c) bendinde “somut olmayan kültürel mirasın anlatımı için gerekli olan doğal alanların ve belleğe ilişkin mekânların korunması için eğitim verilmesini teşvik etmek” bir diğer koruma yöntemi olarak önerilmektedir. (SOKÜM Sözleşmesi, 19: 2011)

Teknolojinin insan hayatında önemli bir yer teşkil etmesi, buna karşılık geleneksel mesleklerin her geçen gün yok olması geleneksel el sanatlarının gerilemesine, bazı el sanatlarının ortadan kalkmasına veya yozlaşmasına sebep olmuştur. Bu nedenle küreselleşme ve teknoloji karşısında geleneksel kültürlerin korunması ve tanıtılması gerekliliği kendini göstermeye başlamıştır.

Tam da bu noktada sözleşme kapsamında UNESCO tarafından yürütülen somut olmayan kültürel miras çalışmaları, insanlığın yüzyıllar boyunca meydana getirdiği birikim ve deneyimleri, anlatımları, bilgi ve becerileri koruyarak kültürel mirasın yeniden gün ışığına çıkarılmasına çalışmakta, gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olmakta ve toplumların kültürel değerlerinin sürekliliğine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu bağlamda Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığının “Geleneksel El Sanatları” kapsamında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’nde geçen öngörülere uygun olarak yürütmekte olduğu çalışmalar şöyledir:

Geleneksel El Sanatları Değerlendirme Kurulları

Somut olmayan kültürel mirasın kuşaktan kuşağa yeniden üretilerek aktarılmasında, korunmasında ve özellikle de yeni kuşakların bilinçlendirilmesinde, somut olmayan kültürel miras unsurlarının yaşatılmasına imkân tanınmasında “Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcılarının Tespit ve Kayıt İşlemlerine İlişkin Yönerge” uyarınca toplanan Geleneksel El Sanatları Değerlendirme Kurulları büyük öneme sahiptir.

Yönergenin amacı, somut olmayan kültürel miras taşıyıcılarının tespiti, değerlendirilmesi, belirli ölçütlere sahip olanların Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kayıt edilmesi, üretimlerinin teşvik edilmesi ile geleneksel kültürün yaşatılmasına ilişkin usul ve esasları içermektedir.

Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcısı somut olmayan kültürel mirasın belirli unsurlarının icra edilmesi ile yeniden yaratılması için gerekli bilgi ve becerilere sahip olan ve bunların aktarımını sağlayan kişidir.

Bu yönerge kapsamında; Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcılarının tespitini ve değerlendirmesini gerçekleştirmek üzere oluşturulan değerlendirme kurullarında aşağıdaki dallarda değerlendirmeler yapılmaktadır.

- a) Âşık-Ozan, Halk Şairi/ Kalem Şairi ve Zâkir,
- b) Mahalli Sanatçılar ve Geleneksel Çalgı Yapımcılığı,
- c) Geleneksel El Sanatı ve Türk Süsleme Sanatları Sanatkârları,
- ç) Geleneksel Tiyatro Sanatı ve Sanatçıları dallarında değerlendirme yapılır.

Yönergenin Değerlendirme Ölçütleri ise 8. Maddede şu şekilde belirtilmektedir:

- 1) Alanında geleneksel bilgiye sahip olmak,
- 2) Bilgisini geleneksel aktarım yoluyla öğrenmiş olmak,
- 3) Gelenek aktarıcısı niteliğini taşıyor olmak,
- 4) Kendisi ile aynı sanatı icra edenler arasında tanınıyor olmak.

Aynı maddenin II. Fıkrasında Geleneksel El Sanatları ve Türk Süsleme Sanatları Sanatkârları için özel ölçütler:

- 1) İcra ettiği sanatın, öne çıkan türlerini bilmek, sanatın önde gelen ustalarını tanımak, sanatıyla ilgili geleneksel ve tarihi bilgiye sahip olmak,
- 2) İcra ettiği sanatta belli bir olgunluğa erişmiş olmak,
- 3) İcra ettiği sanatı bir ustadan geleneksel yöntemlerle öğrenmiş olmak
- 4) Sanatını ilgili kişilere öğretebilme yeterliliğine sahip olmak,
- 5) Kendisiyle aynı sanatı icra edenler arasında tanınıyor olmak,
- 6) Geleneksel El Sanatları ve Türk Süsleme Sanatlarının geleneğinden kopmadan, bu sanata ilişkin yeni teknikleri de uygulayabiliyor olmak.

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ARAŞTIRMA VE EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM
DIRECTORATE GENERAL OF RESEARCH AND TRAINING

Sanatçı Tanıtma Kartı / Artist Identity Card

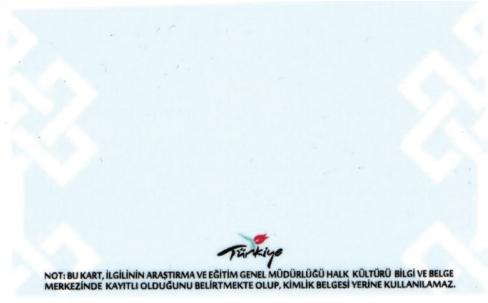
ADI / NAME

SOYADI / SURNAME

İCRA DALI / BRANCH

H.K.B.B.M KAYIT NO/REG. NR.

Türkiye

Kurul tarafından yeterli görülen Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcıları Kültür ve Turizm Bakanlığı Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kaydedilerek, "Sanatçı Tanıtma Kartı" verilmektedir.

Tablo 1 ve Tablo 2’de, 2007-2017 yılları arası Geleneksel El Sanatçı sayısı 841 iken Türk Süsleme Sanatçıları 411’dir. Dolayısıyla toplamda 1252 kişi Türk El Sanatları alanında Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcısı olarak kabul edilerek, Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi’ne kaydedilmiştir. Bu sanatçılara ise Sanatçı Tanıtma Kartı belgesi düzenlenmiştir.

Ham madde Türleri	Sanatçı Tanıtma Kartı
Ham Maddesi Toprak Olan El Sanatları	109
Ham Maddesi Cam Olan El Sanatları	53
Ham Maddesi Metal Olan El Sanatları	123
Ham Maddesi Ağaç-Ahşap Olan El Sanatları	211
Ham Maddesi Taş Olan El Sanatları	103
Ham Maddesi Deri Olan El Sanatları	30
Ham Maddesi İplik-Tekstil Olan El Sanatları	178
Ham Maddesi Hayvan ve Bitki Atıkları Olan El Sanatları	34

Tablo-1

Geleneksel Türk Süsleme Sanatları	
Başvuru Alanları	Sanatçı Tanıtma Kartı Alanların Sayısı
Ebru	411
Tezhip	
Minyatür	
Hüsn-i Hat	
Kat’ı	
Kalemkarlık	
Cilt	
Şukufe	

Tablo-2

Geleneksel El Sanatları ve Geleneksel Türk Süsleme Sanatları Kursları

Somut olmayan kültürel mirasın sürdürülebilir bir şekilde korunmasındaki en önemli husus, kültürel miras taşıyıcılarının bilgi ve tecrübelerini genç kuşaklara aktarmalarının güvence altına alınmasıdır. Bu bağlamda “Türk Süsleme Sanatları ve Geleneksel El Sanatları Kursları Yönetmeliği” kapsamında geleneksel el sanatlarının Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında Geleneksel El Sanatları Sanatkârlarınca kursiyerlere kurs verilmektedir. Kurs eğitmenlerin geleneksel el sanatlarının bozulmasını ve yok olmasını önlemek, aslına uygun olarak öğretilerek gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak açısından bu kurslar önem teşkil etmektedir.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında açılan kurslarda görev almak isteyen eğitmenler alanları ile ilgili yeterliliklerini gösteren dosyayı hazırlar ve taşra il müdürlüklerine gönderirler. Bu dosyalar İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri aracılığıyla Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesine ulaştırılır. Toplanan komisyon kararı ile kurs açabilecek eğitmenler burada seçilir ve görevlendirilir. Yazılı bir şart olmasa da alanında uzman olarak kabul gören eğitmenler de somut olmayan kültürel miras taşıyıcısı olması ve bunu aldığı sanatçı tanıtma kartı ile belgelemesi de önemli bir ölçüt olarak kabul edilmektedir.

Bölgelere ve alanlarına göre açılan kurslar aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Bölgelere Göre Kurs ve Kursiyer Sayıları (2005-2016)				
Bölge Adı	Geleneksel El Sanatları		Türk Süsleme Sanatları	
	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı
Marmara Bölgesi	96	1373	101	1008
Ege Bölgesi	29	463	21	490
İç Anadolu Bölgesi	70	1128	187	2505
Akdeniz Bölgesi	25	346	45	451
Karadeniz Bölgesi	77	1146	40	715
Doğu Anadolu Bölgesi	70	984	12	130
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	44	647	38	665

Tablo-3

Geleneksel Altıneller Festivali

Somut Olmayan Kültürel Miras sözleşmesinin IV. Bölümünde somut olmayan kültürel mirasa yönelik farkındalığın artırılması hakkında hükümler yer almaktadır. Yerel ve ulusal düzeyde farkındalığın artırılması konusunda “Somut olmayan kültürel miras günleri ve yarışmalar, festivaller ve gösterilerin yanı sıra somut olmayan kültürel miras konusunda seminerler, açık oturumla, çalıştaylar ve sempozyumlar düzenlemeyi desteklemesi” (SOKÜM Sözleşmesi, 73: 2011) ifadesi yer alır.

Bu bağlamda somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik gerçekleştirilen önemli ve olumlu bir adım da Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığınca yürütülen “**Geleneksel Altıneller Festivali**” olduğu düşünülmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Türkiye’de geleneksel el sanatlarının üretimi yoluyla geçimini sağlayan üretici/sanatkârın, maddî yönden desteklenmesi, yapmış oldukları çalışmaların devamını teşvik etmek bununla birlikte kültürel değerlerimizin korunması, yaşatılması, kuşaktan kuşağa aktarılması, üretimlerinin yaygınlaştırılması ve geleneği sürdüren sanatçıların tanıtılması ve desteklenmesi amacıyla 1998 yılında “Mahalli El Sanatları Sergileri” olarak düzenlediği festivalleri çeşitli vakıf ve belediyelerinde sağladığı katkılarla 2005 yılından bu yana “Geleneksel Altın Eller Festivali” adıyla yaşatmaya devam ettirmektedir.

Düzenlenen bu festivaller; sanatçı ile devlet, yerel yönetimler ile halk buluşturularak kültürel ihtiyaçların karşılanmasına, kültürel çeşitliliğin korunmasına, kültürlerarası diyalogun geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Bakanlığımız iş birliği içerisinde düzenlenen bu festivallere katılacak kişiler Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığınca oluşturulan uzman komisyonlar tarafından belirlenmektedir.

2016 yılı sonu itibarı ile Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kayıtlı 1252 sanatkârimiz bulunmaktadır.

Söz konusu komisyonlarda Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kayıtlı geleneksel el sanatları ustaları, illeri ve sanat dallarına göre incelenerek seçilmekle, festivallere katılmamış sanatçılara öncelik verilmektedir. Bunun dışında kadın, erkek ve bedensel engelli oranı da gözletilmektedir.

Söz konusu festivallerde ahşap oyma, bakırcılık, çinicilik, sedef kakma, yemenicilik, ebram dokuma, gümüş işçiliği, ipek dokuma, yazmacılık, oltu taşı işlemeciliği, bastonculuk, ebru, semercilik, tesbih yapımı, cam üfleme, deri işlemeciliği, hat sanatı, minyatür, bez bebek gibi el sanatlarını icra eden geleneksel el sanatçıları davet edilerek, ürünlerini sergilemektedirler.

Bu sanatların ustaları ve ürünleri halkın ziyaret edebileceği stantlarda yer almaktadır. Söz konusu festivallerde bugüne kadar geleneksel el sanatlarının farklı alanlarında uzmanlaşmış yaklaşık 800 sanatkârın katılımı sağlanmıştır.

Düzenlendiği İl	Yıl	Katılan İl Sayısı	Katılan Sanatçı Sayısı
1- İstanbul	2005	37	87
2- İzmir	2005	33	62
3- Antalya	2005	36	73
4- İstanbul	2006	30	80
5- İstanbul	2007	33	73
6- İstanbul	2008	35	70
7- İstanbul	2009	35	80
8- İstanbul	2010	31	63
9- İstanbul	2011	25	50
10- İstanbul	2012	33	65
11- İstanbul	2013	30	63
12- İstanbul	2014	30	61
13- İstanbul	2015	31	60
14- İstanbul	2016	21	61
15- Bursa	2017	22	64
16- Ordu	2017	26	41

Tablo-4

Sonuç

Küreselleşmenin hızlı bir şekilde tüm dünyayı etkisi altına aldığı ve ulusal kültürü etkilediği günümüzde halk kültürüne bilinçle yaklaşma, koruma sorumluluğu her zamankinden daha fazla önem kazanmaktadır.

Bu bağlamda; geleneksel el sanatlarını koruma, yaşatma, olumlu kültür değeri olarak genç nesillere aktarma açısından Halk Kültürü Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı'nca yürütülen çalışmalardan Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcıları Geleneksel El Sanatları Değerlendirme Kurulları, Geleneksel El Sanatları Kursları ve Geleneksel Altıneller Festivali işlevsel ve bağlamsal olarak geleneği geleceğe aktarma konusunda katkı sağladığı düşünülmektedir.

Ayrıca bu çalışmaların geleneksel el sanatlarının sürdürülebilirliğine yönelik önemli çalışmalar olduğunu da söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

- GÜVENÇ, B., İnsan ve Kùltür, Remzi Kitapevi, 1996.
- Oğuz, M. Ö.,Ekici M. vd., *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, 9. Baskı, Ankara, Grafiker Yayınları. 2012
- Somut Olmayan Kùltürel Mirasın Korunması Temel Belgeler, Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayını, Mart 2011.
- BARIŞTA, Ö. *Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Halk Plastik Sanatları*. Ankara: T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2005.
- Kùltür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 2017 Yılında Halk Kùltürü Bilgi ve Belge Merkezine Kayıt Edilen Sanatçılar. Nisan 2017.
- ÖTER, Zafer, "Türk El Sanatlarının Kùltür Turizmi Bağlamında Değerlendirilmesi" Milli Folklor, Sayı: 86 Sf: 117.